

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ : 171/2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Α΄)

Συνεδρίαση της 14ης-5-2014

ΣΥΝΘΕΣΗ :

Πρόεδρος

: Μιχαήλ Απέσσος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη

: Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής

: Ευθύμιος Τσάκας, πρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος

: Τα υπ' αριθμ. πρωτ.: α) ΔΠΕΙΣ Β 1109060 ΕΞ 213/8-7-2013 και β) ΔΠΕΙΣ Β 1048970 ΕΞ 2014/19-3-2014 έγγραφα της Διευθύνσεως Πολιτικής Εισπράξεων του Υπουργείου Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος

: Ποιος είναι ο χρόνος παραγραφής βεβαιωθείσης απαιτήσεως του Δημοσίου από ανάκτηση παρανόμων κρατικών ενισχύσεων.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Α΄ Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδοτεί ως εξής :

I.- ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ

Όπως προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος, στην Δ.Ο.Υ Φ.Α.Ε Πειραιώς έχει βεβαιωθεί με το αρ. Α.Τ.Β 1886/ 29-3-2013, εις βάρος της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΖΙΝΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ Α.Ε» ποσό οφειλής ύψους 5.625.166,73 ευρώ, το οποίο μαζί με τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής ύψους 112.503,33 ευρώ ανέρχεται συνολικά – σύμφωνα με τον από 7-6-2013 πίνακα χρεών της ανωτέρω Δ.Ο.Υ. – σε 5.737.630,06 ευρώ.

Η ανωτέρω ταμειακή βεβαίωση έγινε κατόπιν του υπ' αριθμ. 5893/26-3-2013 εγγράφου της Διευθύνσεως Εποπτείας Καζίνο του Υπουργείου Τουρισμού, με το οποίο διαβιβάστηκε στην ανωτέρω Δ.Ο.Υ, ο υπ' αριθμ. 3/5893/26-3-2013 χρηματικός κατάλογος και περιληπτική κατάσταση βεβαιώσεως εσόδων από την ανάκτηση παρανόμων κρατικών ενισχύσεων οικονομικού έτους 2013, σύμφωνα με την C16/2010 αριθμ. Ε (2011) 3504/24-5-2011 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Ενίσχυση σε ορισμένα Καζίνο». Ο ανωτέρω χρηματικός κατάλογος αφορούσε συνολικό ποσό για βεβαίωση από την παραπάνω αιτία ύψους 5.625.166,73 ευρώ (κεφάλαιο 4.003.214,40 ευρώ και τόκους 1.621.952,33 ευρώ) με Κ.Α.Ε (κωδικό αριθμό εσόδων προϋπολογισμού) 3934 Έσοδα από την ανάκτηση παρανόμων κρατικών ενισχύσεων του άρθρου 22 ν.4002/2011.

II.- ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Ε (2011) 3504 τελική/24-5-2011 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «σχετικά με κρατική ενίσχυση σε ορισμένα Ελληνικά Καζίνο»:

Άρθρο 1

Οι κρατικές ενισχύσεις που έθεσε σε εφαρμογή η Ελληνική Δημοκρατία και συνίστανται στη διακριτική φορολογική μεταχείριση υπέρ ορισμένων καζίνων μέσω της εφαρμογής διαφόρων μερικώς επιτακτικών και παράλληλα ισχυουσών νομικών διατάξεων που αφορούν τον καθορισμό ενιαίου φόρου 80% επί της τιμής των εισιτηρίων εισόδου, και τον ορισμό δύο άνισων νόμιμων τιμών εισιτηρίων εισόδου ύψους 6 και 15 ευρώ αντίστοιχα για τα δημόσια και τα ιδιωτικά καζίνα, τέθηκαν παράνομα σε εφαρμογή από την Ελληνική Δημοκρατία κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν

συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά, διότι προσδίδουν στα ακόλουθα καζίνα αποδέκτες : Regency Casino Mont Parnes, Regency Casino Thessaloniki και καζίνο Κέρκυρας (εφόσον το καζίνο Ρόδου δεν είναι πλέον αποδέκτης ενίσχυσης από τον Απρίλιο του 1999) αδικαιολόγητο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Άρθρο 2

1. Η Ελληνική Δημοκρατία ανακτά από τα καζίνα αποδέκτες τη μη συμβιβάσιμη ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 1, η οποία χορηγήθηκε μετά την 21^η Οκτωβρίου 1999.

2. Επί των ποσών ενισχύσεων που πρέπει να ανακτηθούν οφείλονται τόκοι από την ημερομηνία που τέθηκαν στη διάθεση των δικαιούχων μέχρι τον χρόνο της πραγματικής τους ανάκτησης.

3. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού, σύμφωνα με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004.

4. Η Ελληνική Δημοκρατία ακυρώνει κάθε εκκρεμούσα φορολογική διάκριση η οποία προβλέπεται στο πλαίσιο των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 με ισχύ από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 3

1. Η ανάκτηση της ενίσχυσης που ορίζεται στο άρθρο 1 είναι άμεση και αποτελεσματική.

2. Η Ελληνική Δημοκρατία εξασφαλίζει ότι η παρούσα απόφαση θα εφαρμοστεί εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Άρθρο 4

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ελληνική Δημοκρατία υποβάλλει τις ακόλουθες πληροφορίες στην Επιτροπή :

α) κατάλογο των αποδεκτών που έλαβαν ενισχύσεις βάσει του καθεστώτος που ορίζεται στο άρθρο 1, καθώς και το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που έλαβε έκαστος στο πλαίσιο του επίμαχου μέτρου, υπολογιζόμενο σύμφωνα με τις οδηγίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα απόφαση,

β) το συνολικό ποσό (αρχικό κεφάλαιο και τόκοι ανάκτησης) που θα πρέπει να ανακτηθεί από τον αποδέκτη,

γ) αναλυτική περιγραφή των μέτρων που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν για συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση,

δ) έγγραφα που αποδεικνύουν ότι έχει δοθεί εντολή στον αποδέκτη να επιστρέψει την ενίσχυση.

2. Η Ελληνική Δημοκρατία τηρεί την Επιτροπή ενήμερη σχετικά με την πρόοδο των εθνικών μέτρων που λαμβάνονται για την εκτέλεση της παρούσας απόφασης μέχρι την ολοκλήρωση της ανάκτησης των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1. Εφόσον της ζητηθεί από την Επιτροπή, παρέχει αμέσως πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει ή πρόκειται να λάβει για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση. Παρέχει επίσης λεπτομέρειες πληροφορίες σχετικά με τα ποσά της ενίσχυσης και των τόκων ανάκτησης που έχουν ήδη ανακτηθεί από την αποδέκτη.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ελληνική Δημοκρατία.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (Ε.Κ.) αριθμ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22-3-1999 «για την θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης Ε.Κ.»:

Άρθρο 14

Ανάκτηση της ενίσχυσης

1. Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο (εφεξής αποκαλούμενη «απόφαση ανάκτησης»). Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

2. Το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί δυνάμει απόφασης ανάκτησης περιλαμβάνει και τους σχετικούς τόκους, υπολογιζόμενους με το δέον επιτόκιο που ορίζει η Επιτροπή. Οι τόκοι πρέπει να καταβληθούν από την ημερομηνία κατά την οποία η παράνομη ενίσχυση ετέθη στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι την ημερομηνία της ανάκτησης της.

3. Με την επιφύλαξη απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατ'εφαρμογή του άρθρου 185 της συνθήκης, η ανάκτηση

πραγματοποιείται αμελλητί και σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους, εφόσον αυτές επιτρέπουν την άμεση και πραγματική εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής. Για τον σκοπό αυτό και σε περίπτωση κινήσεως διαδικασίας ενώπιον εθνικών δικαστηρίων, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα που διαθέτουν στα αντίστοιχα νομικά τους συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών μέτρων, με την επιφύλαξη της κοινοτικής νομοθεσίας.

3.- Σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν.4002/2011, όπως το άρθρο τροποποιήθηκε και ισχύει:

Άρθρο 22

Ανάκτηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων

1. Κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες έχει κριθεί ότι σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 107 ΣΛΕΕ είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, δυνάμει απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή απόφασης του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης, και πρέπει να ανακτηθούν, ανακτώνται από την αρμόδια υπηρεσία, ως εξής:

α. Με πρωτοβουλία της αρμόδιας υπηρεσίας, αποστέλλεται στον αποδέκτη της ενίσχυσης και ειδικότερα, στον νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου, αντίγραφο της απόφασης με πρόσκληση για καταβολή του εκεί οριζόμενου ποσού εντός ορισμένης προθεσμίας, στη Δ.Ο.Υ. φορολογίας εισοδήματος του νομικού προσώπου.

β. Μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής, η αρμόδια υπηρεσία συντάσσει χρηματικό κατάλογο, στον οποίο αναγράφεται το όνομα του υπόχρεου νομικού προσώπου, ο Α.Φ.Μ. του, οι Α.Φ.Μ. των φυσικών προσώπων, που είναι υπόχρεα για την καταβολή του ποσού που θα βεβαιωθεί στον Α.Φ.Μ. του νομικού προσώπου, το προς ανάκτηση ποσό, ο κωδικός αριθμός του εσόδου, "καθώς και ο χρόνος καταβολής που δεν μπορεί να υπερβαίνει την προθεσμία ανάκτησης που τίθεται στην απόφαση της παραγράφου 1" τον αποστέλλει στην οικεία Δ.Ο.Υ., προκειμένου να γίνει η βεβαίωση και η είσπραξη του ποσού με τη διαδικασία του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

«Κατά παρέκκλιση των διατάξεων των υποπαραγράφων Α.1 και Α.2 της παρ. Α' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107) και κάθε άλλης προγενέστερης ή μεταγενέστερης διάταξης περί διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων βεβαιωμένων οφειλών ή άλλης ισχύουσας νομοθετικής ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών, οι οφειλές που βεβαιώνονται με τις πράξεις της παρούσας παραγράφου δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε διευκόλυνση ή ρύθμιση καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών ή χορήγηση διοικητικής αναστολής».

2. Νόμιμο τίτλο για την εισπραξη του ποσού αποτελεί η απόφαση της παραγράφου 1.

3. Αρμόδια υπηρεσία "κατά την έννοια των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1" είναι η υπηρεσία που εποπτεύει τις δραστηριότητες του νομικού προσώπου για τις οποίες χορηγήθηκε η παράνομη κρατική ενίσχυση. «Αν η ανακτητέα κρατική ενίσχυση αφορά περισσότερες της μίας δραστηριότητες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα περισσότερων υπηρεσιών, αρμόδια είναι η υπηρεσία που εποπτεύει την κύρια δραστηριότητα του νομικού προσώπου».

4. Αρμόδια Δ.Ο.Υ. για τη βεβαίωση και εισπραξη των ποσών που ανακτώνται κατά το παρόν άρθρο ορίζεται η Δ.Ο.Υ. φορολογίας εισοδήματος του νομικού προσώπου.

5. Όπου στο παρόν άρθρο αναφέρεται νομικό πρόσωπο νοείται και επιχείρηση κάθε μορφής που μπορεί σύμφωνα με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να είναι αποδέκτης κρατικής ενίσχυσης.

6. Από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου δεν θίγονται ειδικότερες διατάξεις που αφορούν τη διαδικασία ανάκτησης κρατικών ενισχύσεων ως αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών σε συγχρηματοδοτούμενα έργα.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 6 του ΚΕΔΕ (όπως η παρ. 6 έχει προστεθεί με το άρθρο 75 παρ. 1 του ν.4172/2013):

«6. Ανακτήσεις κρατικών ενισχύσεων, οι οποίες έχουν κριθεί ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), **που αφορούν τα καταλογισθέντα ποσά**, καταβάλλονται εφάπαξ και εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην

πρόσκληση καταβολής της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 4002/2011 (Α' 180)».

5. Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 86 του ν.2362/1995 «περί Δημοσίου Λογιστικού»:

1. Καμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση εν στενή εννοία). Ο κανόνας αυτός δεν αλλοιώνεται από την τυχόν βραδεία τοιαύτη βεβαίωση.

2 Η χρηματική απαίτηση του Δημοσίου μετά των συμβεβαιουμένων προστίμων παραγράφεται μετά πενταετία από τη λήψη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκε εν στενή εννοία και κατέστη αυτή ληξιπρόθεσμη.

3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που : α) απορρέει από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, περιλαμβανομένης και της συμβάσεως εκείνης που βασίζεται σε πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί εξωπτωχευτικής ρυθμίσεως του τρόπου καταβολής πτωχευτικών προς το Δημόσιο χρεών, η οποία εξομοιώνεται πλήρως με μεταπτωχευτική έννομη σχέση του πτωχού, β) απορρέει από τελεσίδικη απόφαση (αναγνωριστική ή καταψηφιστική) οποιουδήποτε δικαστηρίου, γ) γεννήθηκε συνεπεία άπιστης διαχειρίσεως, δ) απορρέει από διάταξη τελευταίας βουλήσεως, ε) αφορά σε περιοδικές παροχές, στ) γεννήθηκε από καταλογισμό που έγινε από οποιαδήποτε αρμόδια δημόσια αρχή, ζ) γεννήθηκε από αυτοτελή πρόστιμα που επιβλήθηκαν από διοικητικές αρχές, η) αφορά σε απόδοση παρακρατηθέντων ή για λογαριασμό αυτοεισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων, θ) απορρέει από κατάπτωση εγγυήσεων τρίτων, παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους, μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωση αυτής.

III.- ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτουν τα εξής:

α) προκειμένου περί ανακτήσεως κρατικής ενισχύσεως, η οποία με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει κριθεί ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά – σύμφωνα με το άρθρο 107 παρ. 1 της ΣΛΕΕ – το άρθρο 14 παρ. 3 του κανονισμού 659/1999 επιτάσσει την «αμελλητί» ανάκτηση.

β) όπως προκύπτει έμμεσα, αλλά σαφώς, από την διατύπωση της παρ. 6 του άρθρου 3 του Κ.Ε.Δ.Ε., η πράξη «ανακτήσεως» θεωρείται ως «καταλογισμός» (βλεπ. παρ. 6 «που αφορούν τα καταλογισθέντα ποσά»).

γ) προ της βεβαίωσης των ως άνω ποσών η απαίτηση δεν υπόκειται σε παραγραφή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 86 του ν. 2362/1995 «περί Δημοσίου Λογιστικού».

δ) μετά την βεβαίωση του ποσού – σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 22 του ν.4002/2011 – η χρηματική απαίτηση του Δημοσίου παραγράφεται μετά εικοσαετία από την λήξη του οικονομικού έτους, εντός του οποίου έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωση, σύμφωνα με την περίπτωση στ' της παρ. 3 του άρθρου 86 του ν.2362/1995 «περί Δημοσίου Λογιστικού».

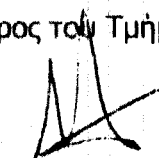
ε) επισημαίνεται όμως ότι η ανωτέρω μακροχρόνια παραγραφή, ουδόλως απαλλάσσει την Διοίκηση από την υποχρέωσή της να επιδιώξει την ανάκτηση της παράνομης κρατικής ενισχύσεως «αμελλητί», κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 14 του ανωτέρω κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

IV.- Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι η ανωτέρω χρηματική απαίτηση του Δημοσίου παραγράφεται μετά εικοσαετία από την λήξη του οικονομικού έτους, εντός του οποίου έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωση αυτής.

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

Αθήνα, 15-5-2014

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Μιχαήλ Απέσσος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο εισηγητής

Ευθύμιος Τσάκας
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.